

Eljön-e a nap?

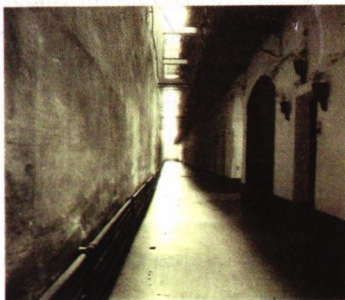
| GYÓRFFY ÁKOS |

Gérecz Attila az 1956-os szabadságharc egyik hőse. Alig huszonhét év adatott neki az életből, de ez a nyúlfarknyi élet olyan sűrűre sikeredett, hogy másnak száz évre is bőven elég lenne. Életútja minden túlzás nélkül filmbe illik, tele elképesztő fordulatokkal. Hajnal Géza irodalomtörténész jó ideje foglalkozik Gérecz Attilával és a hagyatékával, 2017-ben publikált egy kötetet *A Gérecz-hagyaték* címmel, illetve egy honlapot is összeállított hasonló tematikával. Legújabb kötete *Gérecz Attila szökése* címmel jelent meg. Gérecz Attilát több társával együtt 1950. december 8-án tartóztatták le, majd hűtlenség vádjával állították bíróság elé. Három társát kivégezték, ő tizenkét év börtönt kapott. 1954. július 18-án, egy hatalmas dunai árvíz tetőzésekor megszökött a váci börtönből. Átúszta a megáradt Dunát, és nagy nehézségek árán eljutott Budapestre. Egy ismerőse feladta, elfogták. 1956. november 1-jén szabadították ki a forradalmárok, egy hétre rá a Klauzál utcában egy szovjet tankból lelőtték. Ezek csak száraz adatok, de ennek a könyvnek az az egyik erénye, hogy mélységet ad ezeknek a száraz adatoknak. Bírósági periratok és Gérecz vallomásai alapján rekonstruálja, mi és hogyan történt. Gérecz a börtönben kezdett verset írni, vécépapírra körmölte a sorokat, és ma már tisztán látszik, hogy nagy költő lehetett volna belőle. Így is igazi költő lett, bár nem sok időt kapott az írásra. A részletesen leírt szökés minden túlzás nélkül hajmeresztő történet, és hasonlóképp megrendítő a kötet második felében olvasható *Elküldetlen levelek* is. Ez a szöveg Gérecz édesanyjának a memoárja, amelyből egy huszadik századi tragikus magyar családtörténet bontakozik ki. A családfő korai elvesztése, a három fiú közül a két idősebb emigrálása, a legkisebb halála. Végül marad az emlékezés és a magány. „Minden szenvedésemet Érted ajánlom fel, leírni sem tudom, mennyire fáj a szívem szüntelen Érted, hogy várom azt a napot, amikor egymást átölelhetjük szabadon, boldogan. Eljön-e a nap, amikor újra együtt lehetünk?” – írja 1956. április 5-én. Ez a nap még eljött, mert 1956. november 1-jétől 5-éig együtt lehettek. Kaptak még öt napot a sorstól. (Hajnal Géza: *Gérecz Attila szökése*. Kortárs Könyvkiadó, 2024)

Hajnal Géza

Gérecz Attila szökése

KORTÁRS TANULMÁNY